

Foto: Stefan van der Heijden.

Een beroemde en veel geciteerde zin uit het voorwoord van de Asterix albums luidt: “Zo’n 2000 jaar geleden was heel Gallië bezet door de Romeinen. Heel Gallië? Nee, een kleine nederzetting bleef moedig weerstand bieden...”

Die zin was lange tijd van toepassing op de kerkuilen in de Krimpenerwaard. Heel Nederland werd geleidelijk bezet door de kerkuil, ze zaten ondertussen ook overal in Zuid-Holland. In heel Zuid-Holland? Nee, niet in de Krimpenerwaard. Al twintig jaar inventariseert de uilenwerkgroep van de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard (NVWK) er de uilen. In de beginjaren hingen we veel kasten op voor de bosuil. Maar dat doen we niet meer. De bosuil is sterk toegenomen, door het ouder worden van de bomen in de talrijke geriefbosjes, eendenkooien en in de bebouwingslinten, en door onze nestkasten. De Krimpenerwaard is een laagveenpolder van 13.000 ha. Driekwart is weiland, maar er broeden nu al meer dan vijftig bosuilparen, vooral in de bebouwingslinten tussen de weilanden.

Veel muizen betekent veel jongen. Foto: Cor Oskam.

Die linten bestaan uit traditionele melkveebedrijven met oude schuren, knotwilgen en boomgaardjes, uit woonboerderijen en nieuwbouw. Vermoedelijk vanwege het grote aantal bosuilen blijft de steenuil al jaren op circa 12 broedparen steken, ondanks de aanwezigheid van veel geschikt habitat in de linten en de bijna 100 nestkasten die we sinds 2006 hebben geplaatst. Want ook de steenuil broedt bijna alleen maar in deze bewoningslinten. Buiten de linten is weinig geschikt habitat aanwezig en staan er nauwelijks boerenschuren die geschikt zijn voor de steenuil.

Door onze inventarisaties weten we ook hoe het met de kerkuilen gaat. We troffen ze nooit aan bij de kastcontroles, en het aantal waarnemingen op waarneming.nl was tot 2009 ook bijzonder schaars. In 2009-2011 broedden er opeens 1-3 broedparen in onze waard. De jaren daarna leken ze weer verdwenen. We hingen in 2011 nog ongeveer twintig kerkuilkasten op, maar er broedde in 2012 en 2013 geen enkel paar in.

Eindelijk kerkuilen in de Krimpenerwaard

Door: Jaap Graveland (coördinator Uilenwerkgroep van Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard)

Op 7 mei 2014 mailde Klaas de Mik, coördinator van de plaatselijke weidevogelgroep: “Bij een van de boeren hangt een uilenkast waar een paar jaar geleden een kerkuil in gebroed heeft. Volgens de boer lagen er weer uilenballen. Ik heb er een uitgeplozen en volgens mij zijn ze van kerkuilen. De boer is nieuwsgierig geworden en heeft daarna de ladder gepakt en in de kast gekeken. In de kast zaten jonge uilen. Grote kans dat het kerkuilen zijn”.

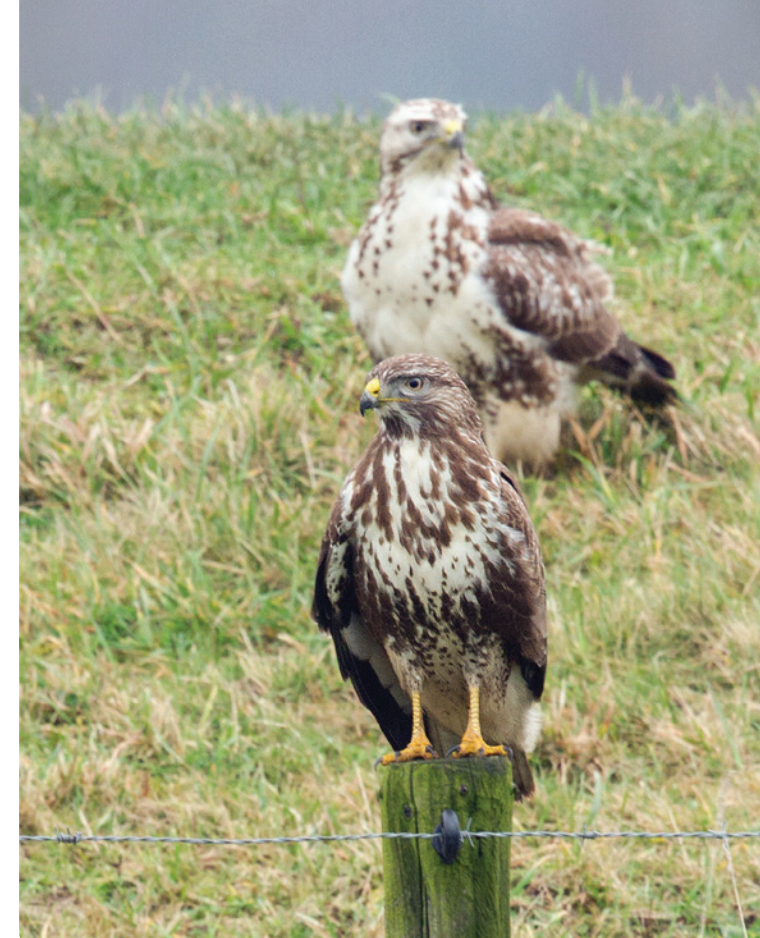
Foto: Anita's natuurfotografie, Anita Melenboer.

Begon in 2014 de victorie?

Het muizenrijke jaar 2014 bracht de ommekeer, zo lijkt het. We stelden opeens vijf broedparen vast. Twee kerkuilparen broedden in kasten waar eerder in het jaar al bosuilen in hadden gebroed. Drie van de vijf paren zaten op locaties waar ook in 2009-2011 werd gebroed. We ringden in totaal 19 jongen.

In 2015 vonden we opnieuw vijf broedparen. Op drie plekken waren de uilen spoorloos verdwenen, maar we stelden op drie andere locaties nieuwe broedgevallen vast. We ringden 8 jongen. Op nog twee andere plekken vonden we kerkuilen, maar het is onduidelijk of daar is gebroed. Na het broedseizoen hoorden we van een bewoner dat er bij hem al jaren een paartje broedde. Dat was dus nummer zes. Sommige bewoners met kerkuilen op hun erf hebben het niet zo op 'die natuurmensen'. Het is dus lastig om van deze broedparen gegevens te krijgen. Het heeft te maken met eerdere, ambitieuze plannen om een groot deel van de Krimpenerwaard in natuurgebied om te zetten. Dat heeft veel kwaad bloed gezet, maar gelukkig begint dat nu te slijten. Dat is belangrijk, want we zijn erg afhankelijk van meldingen door bewoners. Dat bleek opnieuw in 2015. De plaatselijke veevoerhandelaar in Berkenwoude meldde aan de al genoemde weidevogelcoördinator dat er waarschijnlijk een kerkuil in de schuur zat, waar hij zijn hooi opslaat. We gingen op de koffie en inderdaad, er zat een paartje op een oud duivennest in een nis tussen twee balken hoog in de schuur. Deze schuur ligt op 300 m van mijn huis langs een weg waar ik vaak 's avonds fiets. Nooit iets gezien of gehoord, en er waren ook geen andere waarnemingen van de kerkuil daar.

In 2014 startte de NVWK het project "NVWK geeft erven vleugels". Op al 70 erven nemen bewoners maatregelen om hun erf geschikter te maken voor ervvogels, zoals de kerkuil. We hangen daarvoor ook kerkuilkasten op. Het grote aantal buizerds (ca. tien paar per 25 km²) en bosuilen doet vermoeden dat er behoorlijk wat muizen in het gebied voorkomen. We hebben dus goede hoop dat de kerkuil nu definitief vaste voet aan de grond heeft gekregen in de Krimpenerwaard.

Veel buizerds betekent veel muizen, en dus ook meer kansen voor kerkuilen. Foto: Arno ten Hoeve.

Veldmuis. Foto: Kees Mostert.

Nawoord

Dit jaar (2016) hadden we bij controle in juni zeven broedparen van de kerkuil. Bij controle in september troffen we opeens grote jongen aan in twee voorheen lege kasten. Negen broedgevallen dus, wat een luxe.

